

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica III. Post Trinitatem. Erant appropinquantes ad Iesum publicani & Pharisæi , vt audirent illum. Luc. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

9. Manci-
pare infer-
no. 9. Luxuria fascinat & mancipat ad in-
fernū irretitos, Proverb. 2 Inclinata est
ad mortem domus eius, & ad inferos gemitus e-
ius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuer-
tentur, nec apprehendet semitas ritæ. Testis hic
aspernator cænæ.

10. Notare
infamia. 10. Priscilic eam eliminabat; ut quem
eius reum sciebant, eum in lamina aurea
fronti affixa, nomen scriptum circum-
ferre cogerent. Ita Apoc. 17. Meretricis in
fronte scriptum, Babylon magnamater for-
nitionum. Quas epigraphas Tert. lib. de
pudicitia vocat titulos voluptatis. 3. Israelite
et si duodecim Medianitarum prælio oc-
cidissent, laudem tamen non mereban-
tur, sed iram Moysis: qui ait: Num. 39. Cur
feminas referuastis? Nonne ista sunt, quæ de-
præcepérunt, filios Israel ad suggestionem Ba-
laam, & prouincari nos fecerunt in Domi-
num. Ergo cuncta interficite. Atque isti sunt
pauci ex innumeris effectus Luxuriae.

DOMINICA III. POST TRIN.
NITATEM.

*Erant appropinquantes ad Iesum pu-
blicani & Pharisæi, ut au-
dirent illum.*

Luc. 15.

Maria, Num. 12. & Aaron clam, palam
detraxere Moysi, quod ethiopissam
duxisset; quasi id familiae dedecus esset.
Pharisæi Christo; quod peccatores
suscipiat: quasi rem faceret indignam
bono viro.

Nos ex eo ista.

- I. Detractores feras esse peñimas.
- II. Quod saluator, & calumniator sunt op-
posita.
- III. Fugiendos esse detractores.
- IV. Quod benignitas aduersus maledicentes sit
opponenda.

V. Cur benignissimus IESVS perditos re-
quirat.

PARS I.

Detractores ferae pessima.

I. Detractio, malum pessimum. 1. Diog. Detractio-
Laert. lib. de vit. Phil. In conuiuio Xe- ressunt
nocrates inter conuiiantes varia varios garruli.
referre audiens filuit; roganti causam,
ait: Quia locutum fuisse, ponituit sepe tacuisse,
nunquam. 2. Quare proverb. 23. Noli esse in 2. Carni-
conuiuis potatorum: neque comedas cum uore.
eis, qui carnes ad vescendum conserunt. Id est
(vt Greg. 14. Moral. exponit:) In collocatio-
ne derogationis vicissim in proximorum vicia
dicunt.

3. Ideo S. Bonaventura, in Dieta salut. c. Et Canis.

19. Detractores lanionum canibus assi-
milat; quibus dentes ac fauces semper
sanguinolenta sunt. 4. Tales & aues car-
niuoræ Leuit. 11. immundæ censentur: ut
iis vesci nefas: Quales ergo hominum ro-
fores viuentium?

II. Sane Rom. 1. Detractores Deo odibiles. 3. Exof.
Prou. 6. Sex sunt, que odit Dominus & septi- Deo.
mum detestatur anima eius. Nimiri, testem
fallacem, & seminatorem discordie.

2. Quocirca 1. Cor. 6. Nec maledici, nec
rapaces regnum Dei possidebunt. 4. Non igitur
appelleris resurso in vita tua: & lingua tuane
capiaris, & confundaris. Eccl. 5.

1. S. Bern. ait: Nunquid Vipera, est lingua 4. sunt vi-
detractoris, ferociissima? 2. S. Hier. in Eccl. pera.
Serpens, & detractor aequales sunt. Quomodo
enim ille mordens venenum in se: sic iste detra-
hens pectoris sui virus in fratrem effundit. 3. 5. Ac da-
ditor vterq; diabolum portat in lingua.
Quin amplius Bern. Detractor, & libens au-
mones.

Ergo Prou. 4. Remoue a te os pranum: &
detrahentia labia sint procul a te. Labia & o-
ra Pharisæorum hic talia in eum, qui
venit in mundum peccatores
saluos facere.

X PARS

PARS II.

Quod Saluator & calumniator sunt quasi opposita.

Iesus misericordia est. I MURABANT Phar. Cur ? 1. Quod Creator adiret creaturas, Rex subditos, Diues pauperes, Redemptor captivos; Messias peccatores, Medicus ægros.

Ethæc carpenda fore homini, quis credidisset? 2. Sciscitanti, cur Philosophi diuitum domos ac palatia tererent? Aristippus ait teste Laer. 1. 2. Quia & medici languentium ianuas frequentant. Quod respōsum laudauit omnis ætas. Et Ipse alias respondit: Luc. 5. Marc. 2. Non est opus valentibus medico, sed malehabentibus. 3. Photon Orator Athen. arguentibus amicis, quod improbum patrocinio seruasset in iudicio, ait: At nemo bonus indiget huicmodi patrocinio. Ita Dominus hic: Non veni vocare iustos, sed peccatores. Matth. 9. Neigitur cōtra Solem loquaris. Ut Pythagoricam monet: Vt hinc Pharisæi contra innocentem.

Similiter sine & sacerdotes. Eorum, vt etiamnum Sacerdotum, Est fouere, tueri, quæ Zelum Dei sapient, non rodere. 1. Eorum arma esse defensiva, vt clypei, debent. Indicio sit turris David, Cant. 4. Mille clypei pendebant ex ea. 2. Vel ethnicorum id Sacrificiorum semper fuit. Nam cum Athenis Alcibiades ab urbe tota abiiceretur, bona confisca, rentur, honoribus priuaretur ipse; vtq; folennius perageretur iudicium; omnes ad id vocati sunt Sacerdotes. Qui hoc tantum aiebant. Ad nos supplicatio pertinet; non exercitio. Id est; defensio, non offensio. Peccatoribus vel Deos ipsis propitiamus orando.

Detractor sacerdos in festabilis estio. II. Quo detestabilior est detractorum vox horum, & os. 1. Ut rane per diem latent, silentq; in cœno; sub vesperum coxantigratum: ita momi putiscentes vitiorum paludes incolunt, præsente viro claro silent, in nocte vulnignari sagittant

in obscuro rectos corde. Ps. 10. 2. Gallus plus ailieno gaudet himeto, quam doméstico: illud euerit, excutit: reperteque gemmæ, vel muscam præfert Ita Zoylus. 3. Scabæus foribus innatus, & pastus, odore rosæ aut violæ, ut toxicò, emoritur. Ita detractoris vita, & voluptas, sunt fortes alienæ: at mors ipsi laus est aliena.

4. Olympiæ locus, vbi Græcorum artes certabāt ac vires, sic constructus erat, lator silent, vt vox una septemplici echo resonaret, dorum. vnde in raphinor dictus est: Vocaliores autem sunt voces detractorum.

III. Stomacho, hepateque vitiatis terribiles sapore ascendunt, quæ halitum tamimant: Ita hominis conscientia, cor, & anima putiscentia exhalat memphitim male-dicentia. Nam Matth. 12. ex abundantia cordis loquitur. 2. Psalm. 5. Sepulchrum patens est gurgur eorum. Quia linguis suis dolose agebant. 3. Leproso. Leu. 13. Sic mandatū: Habet vestimenta dissuta; caput nudum; os vesticontectum, contaminatum ac fordidum se clamabit. Lingua tam purulenta maledicuum arguit totum esse leprosum, & noxia in eo omnia, halitum, tactum, vestitum, affatum, &c.

PARS III.

Fugendi sunt detractores.

*N*Et talis fieret orabat David: psal. 140. Pone custodiā orimeo; vt non delinquā in lingua mea. 2. 1. Idem fugiebat hos contagiosos. Psal. 100. Detrahentem secreto proximo suo, bunc persequebar. Quo zelo? Psal. 30. Erubescant impi, & deducantur in infernum: muta fiant Labia dolosa. Cur? Quia loquuntur aduersus iustum iniquitates in superbia sua & in abuseione.

2. Eccl. 26. A tribus timuit cor meum; & in 2. Metu-quarto facies mea metuit: Delatur acuitatis; & collectionem populi, & calumniam mendacem: super mortem omniagrania. Quare Leu. 19. Non maledices furdo. De quo S. Greg. in Past. p. 3.

Past. p. 3. Surdo maledicere, est absenti, & non audienti derogare.

3. Sunt noctis. 3. Non absimile Plut. in Moral. Vt inquit, noctis aues sunt in auspice, nocte tantum volant, & gemunt: sic detractor qui in absentia loquitur.

*4. Cornu. 4. Leu. 11. Comedere non debetis, & vitandas sunt vobis, &c. Omne cornu in generis. De hoc artis sunt & ferales momi. *Cornu Gen. 9. emissus ex arca non redit; nactus forte cadaver. Maledicus, vbi semel rationis ac veri excessit foras, per passionem mala volat, rancoribus rostrum in cadaveribus cruentat semper crocitanus, & vix ad arcum salutis reuertitur.**

5. Locusta. 5. Locusta vidit Ioannes Apoc. 9. Similes equis paratis ad bellum; super capita coronas similes auro: facies hominum, capillae mulierum, & dentes leonum erant. Interpretis hic detractores intelligunt.

*6. Antro-
popbagi. 6. De iis Psalm. 26. Appropiant super me nocentes, ut edant carnes meas. Iob. 14. Quare persequini me, sicut Deus, & carnis meis saturamini. Vbi S. Gregorius. Qui aliena vita detractione pascuntur, alienis carnis saturantur.*

*7. Bestia
pessima. 7. Quod si inuicem mordetis, & comeditis, videte, ne ab inuicem consumamini, Galat. 5. Item Daniel. 7. Ecce bestia quarta mirabilis, atq[ue] terribilis, & fortis nimis. Dentes ferreos habebat, magnos comedens, atq[ue] comminuens, & reliqua pedibus suis conculeans, dissimilis erat ceteris bestiis, & habebat cornua decem. Mytice significabat ea Rom. Imperium: Moraliter detractionem. *Glossa* notat, tres alias bestias nominatas esse, Leznam, vrsum, leopardum, at quartam in nomine esse. Adeo nullisterminis malitia eius contineripotest, ut nomen unum habere nequeat. Sic Psal. 49. Ostuum abdauit Malitia, & lingua tua concinnabat dolos.*

*8. Sunt
diaboli. 8. Quin etiam diabolus ea nuncupatur.
2. Tim. 3. Mulieres similiter pudicas, non detrahentes. Græce est, μιδιαστεραι: non diaboli-*

cas: Vt detractor sit Diabolus, & vice versa.

9. Vterque etiam serpens dicitur, Psal. 139. 9. Serpentes. Acuerunt linguas suas sicut serpentes. Hos ait Plinius hist. nat. li. 5. linguā habere tenuē, longam, trifulcam, ac tertiū odoris. Sic & illi vno lingua iduā lēdunt proximum cui detrahunt; se, & audientem patiēter. Longa ea se ad mortuos porrigit, vt sagitta eos vulnerans: Ps. 56. Dentes eorum sunt cane arma, & sagitta. 13. Deut. 23. Nō offeres mer-peiores. cedem præstibuli, nec pretium canis in Domo Domini. Quia abomination est, virūque apud Dominum. At non fidum animale est canis ac vtile? Sed impudens, & quemque allatrans: & maledicorum typus est.

PARS IV.

Benignitas aduersus maledicos opponenda est, ex exemplo Christi.

1. Q Vocirca Ouiños dentes amemus, non caninos, Nā de sponsa. Cāt. 5. Dentestui sicut grecorum, que ascendunt de lauacro. Tales sint & filii Sponsa Christiani, dentes. 2. Labia etiam, qualia sponsi. Cāt. 5. Labia rualilia diffillantia myrrhā primam. Candida ut liliū redolentia, ut myrra. 3. Emunctoria, Exod. 21. & ea, que emunctoria sunt, extinguuntur, fiat de auro purissimo: Id est, Modicte fiat de proximi defectis sermo; & factus cœletur, ut charitas adfata urea, qua corripiat, & occulet. 4. De Bonas refert Plinius l. 10 nat. hist. cap. 70. quod, si à venatoribus se premisentiat, cum ob recurva in ceruicem conua defendere se nequeat; tam tetur, tam calidum odorem emitat, ut vel solo tactu venatores aduratur. Ita detractor, aliis nocendi armis destitutus, rumore sparsō nocet.

Piscis est, raiæ genus, qui in obambulantes ad ripam maris humorem eiicit, tam noxiū, ut intoxicatos enecet, quos tetigerit. Deterior lingua est maledici.

*Aditus ad
Iesum fa-
cilius est.*

II. Ut suscepto prodigo in parvum
murabat filius ita Pharisæi in Christum,
quod peccatores suscipit. Sicut quoque Ma-
ria & Aaron in Moysen; quod Aethio-
pissam duxisset uxorem. Hæc autem Ae-
thiopissa anima peccatrix est, quam Do-
minus accipit in amplexus conuersam.

Quid gratiam Domini vertitis in viti-
um? Infinitæ misericordiae est eius, quod
audeant ad eum se peccatores aggrega-
re. 1. Arcam aspicere Soli S. Pontifici li-
cuuit & accedere: Ios. 3. Sit inter vos & arcam
spatium cubitorum 200. cauete ne appropin-
quetis. At vera Arca dixit; Venite ad me o-
mes. Mat. 11. 2. Ecclisianitarum 300. mor-
te subita perierunt, quod proprius Arcam
accesserint, alij metuentes clamabant. 1. Reg. 6. Quis poterit stare in conspectu Domini
Dei Sancti huius? At hic etiam peccatores re-
cipit. 3. Exod. 18. Caue, ne ascendatis mon-
tem, ne tangatis fines illius. Omnis, qui tetigerit
montem, morte moriatur. At Christum,
montem magnum ex parvo lapillo, qui
adierit, vita viuet. 4. Assuerit atrium
inire, vel intueri vultum fas nulli, nisi vi-
ta periclitante: Esth. 4. Holofernis, Judith.
14. inire cubiculum, aut pulsare ianuam
nefas! Ad Iesum facilis est aditus.

*Deus in
medio no-
stræ est refu-
gium o-
mnium.*

III. Regi Babylonio Magi de Dijis lo-
quentes aiant, Horum non est cum homini-
bus conuersatio. Dan. 2. Falsum. Nam Deut.
4. Non est alienatio tam grandis, quæ habeat
Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster
adest nobis. 2. Azylum sacrum est Iesus. 3.
Sicut i. Reg. 22. Conuenerunt ad eum, Daui-
dem, omnes qui erant in angustia constituti, &
oppressi ere alicino, & amaro animo, & factus
est eorum Princeps. 4. Diluuij tempore, Gen.
7. etiam bestie ad Noen habuere rece-
ptum, ac salutem. Certior & ara, & arca
salutis est Iesus Saluator: Ergo ad eum
publicani & peccatores ac-
currite.

PARS V.

Cur benignissimus Iesus perditos requirat?

I. *Q*uis ex vobis homo, &c. Liuorem, & Mollium
scandalum retundit parabola de respondere
amissa margarita; & alia de ouicula per-
dita. 1. Aegyptus ranis abundat, & rani-
uoris serpentibus Enydris. Contra hos
ranæ virgam ore obtendunt, quæ fauci-
bus inhærens necat inuasores Enydros.
Itaque pingebant Aegyptij ranam cum
virgula in ore, & intuentem Enydrum,
cum epigrapha: *Virtute, non vi.* Ita hic Do-
minus contra Phariseos. 2. Secundum
istud vetus hieroglyphicum, ut Rich. Bri-
xius tom. 2. Pingebant vetulam alatam,
columnæ astrictam; ad pedes Herculem.
Id est. Virtutem veterascere debere, vo-
lareque fama ferente: affixam ad inno-
centiæ columnam, ac tutam; Hercule
fortiore esse. Talis hic Iesus pastor, re-
quires sequestratum ab Angelis Adamū.

Inde. 1. Isa. 53. Omnes nos quasi oves erra-
vimus, vnuquisque in viam suam declinauit.

2. Ezech. 34. errauerunt greges mei in cun-
dis montibus, & in vniuerso colle excelsi, &
super omnem faciem terra dispersi. 3. Psal. 118.
Erravimus, qua perire. Quare seruum
tuum Domine.

II. Sed cur Domine hanc requiris oue Requiri-
tam sollicito? 1. An, quod ea ad Dei glori-
am spectet? Nam Psalm. 113. Non mortui gloriam:
laudabunt te Domine, neque omnes qui descen-
dunt in infernum? 2. An etiam quia Iob. 10. 2. Quia
Manus tua fecerunt me, & plasmauerunt me
totum in circuitu? 2. Iona dixit Dominus.
Ion. 4. Tu doles super hedera, in qua non la-
borasti, neque fecisti, vt cresceret, quæ subyna no-
detenata est & periit: Et ego non parcam Ninive
civitati magna, in qua sunt tot homines, quasi
dicat. Etsi plus de hisce doloream, quam tu
de hedera, attamen non parcam. Nunc
tamen nos querit.

3. An, quod solus nouit optimè poena-
rum

par-tas
perditas

4 Ob da-
monis ty-
rannidem.

rum immanitatem, à qua seruatos nos discipit? Certe tantanō erat eualtatio Ierosolymæ, & tamen Luc. 19. Fleuit super eā.

4 An, quod nota tibi Satanæ tyrannis sit, & leonina rabies circumieuntis? Ita rannidem.

17. Quis, ait, est hic incircumcisus, qui exprobaret aciem Dei viuentis? Ideo stabat animo, cum hoste congregi, suoque vindicare ab eo. Et vindicauit cum Deo. Sic Iesus ouiculam ex ore leonis aut vrsi eruebat baculo, & habitu pastorali.

Iaque nos iam quasi, vt David trepidos Israelitas, affatur: 2. Reg. 17. Leo, vel vrsus tollebat arietem de medio gregis, genu humum Angelis prædictatione inserum, & persequebat eos, & percutiebam, eruebamque de ore eorum, & illi consurgebant aduersum me: vt hic Pharisei, & apprehendebat mentum eorum, obmurmurantum, & suffocabam, interficiebamque eos, in parabolis refutatos. Ergo Christus victoria nostra: Confidite, quia ego vici mundum: Iam Princeps huius mundi eius est. Et verò tanti est ei vel vna anima, vt ei soli impeditisset, quod nunc omnibus impedit. Nam venit, vt faceret voluntatem Patris sui. Atqui, Matt. 18. Non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælo est: vt pereat unus de peccatis istis.

III. Notanda est mira Domini benignitas, qua respondens in bono vincit malum Pharisaicum. Non clamat, non contradicit, sed interrogat. Vt hic, & alias Licit ne ēsum dare Cesari? Matt. 20. Quomodo legis in lege? Diliges, &c. Quis vestrum non educet astinum? &c. Licitne sabbatho benefacere? &c.

Vt balena gratissimum odorem effudit contra teturum pisiculi insidianter ei, ac pestiferum effundentis, teste Plinio: Ita Iesus in hoc mundi oceano contra linguas virulentas vititur remedio benignitatis odore.

Mirum! Cum Sap. 16. Creatura Factori

Suspiria in
arguendo
Iesus.

Etsi alia

deserviens exardescit in tormentum aduersus omnia sint iniustos. Et Sap. 5. Pugnabit cum illo orbiter- riarum aduersus insensatos. Cum, inquam, omnis creatura sit aduersa peccatori: Deū tamen lassum stare pro eo, hoc mirum, & magnum. Verè Thren. 3. Misericordia Do- mini, quod non sumus confunditi.

Quo scelestiores Caini desperabundi. Non igitur Gen. 4. Ecce, inquit, projicis me a facie tua, desperandū omnium, qui inuenerit me, occidet me. Non sic. Nusquam tutius vivitur, quam ante faciem Domini, sis vel Cain deterior. 2. Augustine, quid expertus aīs? Ego Te offendebam, & tu me defendebas. 3. Ergo Domine Psal. 30. Absconde eos, peccatores, in abscondito faciei tue, a conturbatione hominum.

4. Dicant: Deus refugium nostrum, & vir- tus, adiutor in tribulationibus, que inuenerunt nos nimis.

DOMINICA IV. POST TRI- NITATEM.

*Estote misericordes, sicut & Pater mi-
sericors est.* Luc. 6.

I. **D**evs, Gen. 2. hominem ad imaginē, & similitudinem suam condidit, quasi DEVM quandam terrestrem. Esse ea pigrus amoris utrumque debebat. Sed & calcar homini, vt opere similis esse cōtenderet illi, quem referret imagine. Quod vt perfectius assequeretur, posuit illi, vt Sponsus Sponsæ, signaculum suum super brachium eius, Cant. 8. Ne cor solum amaret. Sed & manus opus præstaret misericordiæ, iusticiæ; &c. Vt Deus exhibuit opere, quod gesit in voluntate. Et hoc monet hodie.

Nosigitur

- I. De excellentia misericordiæ.
- II. De vi, & efficacia eiusdem.
- III. De Incentiuī ad eam.

X 3 IV. Fe